

**การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1***
**THE DEVELOPMENT OF GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION
TOWARDS EXCELLENCE IN PRIMARY SCHOOL UNDER THE ROI-ET
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1**

นริศรา จันทะคัด¹, กาญจน์ เรืองมนตรี²
Naritsara Janthakad¹, Karn Ruengmontree²
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}
Faculty of Education, Mahasarakham University^{1,2}
Email : 66010581034@msu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 338 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก และความต้องการจำเป็น โดยลำดับแรก คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด โดยลำดับแรก คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และลำดับสุดท้ายด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง; การบริหารงานวิชาการ; ความเป็นเลิศ

ABSTRACT

This research article aims to: 1) study the current conditions. The desirable conditions and needs of the academic administration towards excellence in primary schools under The Roi-Et Primary Educational Service Area Office 1, and 2) develop guidelines for implementation of academic administration towards excellence in primary schools under The Roi-Et Primary Educational Service Area Office 1. The sample group for this study consists of 338 teachers and school directors, as well as 5 experts. The research instruments include a 5-point Likert scale questionnaire, an appropriateness and feasibility assessment form, and structured interview. The statistical methods used for data analysis include percentage, mean, standard deviation, and the Priority Needs Index (PNI_{modified}).

The research findings revealed that: 1) The current state of the academic administration towards excellence in primary schools under The Roi-Et Primary Educational Service Area Office 1 was at high level overall. The desirable condition was at the highest level. The priority needs, ranked from highest to lowest. The first is Research for the Development of Educational Quality, the second is educational curriculum development and the last is Development of the Internal Quality Assurance System in Educational Institutions. 2) The evaluation results of the guidelines for academic administration towards excellence in primary schools under The Roi-Et Primary Educational Service Area Office 1 revealed that overall, of the guidelines rated the appropriateness and the possibility in the high level.

Keywords : Guideline Development; Academic Administration; towards excellence

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป็นแผนยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาระยะยาว โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และการพัฒนาประเทศเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้นำไปเป็นกรอบและแนวทางการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งความเป็นพลวัตเพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามกับดักรัฐที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) ส่งเสริมและปลูกฝังแนวความคิดให้กับพลเมืองและเยาวชนของชาติเป็นตัวแปรสำคัญของสมรรถนะและความสามารถในการแข่งขันระยะยาว (Long Term Competitiveness) ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองต่อการบรรลุ ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง

เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ ภายใต้การขับเคลื่อนของการปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอันเชื่อมโยงกับมนุษย์ และสังคมในพลวัตการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาของชาติ โดยมุ่งหวังเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายสู่ความเป็นเลิศ มีหน้าที่ในการส่งเสริม กำกับ ติดตามการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท จึงกำหนดนโยบายให้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานด้านจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพสามารถเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีสมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาความรู้คู่คุณธรรม โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการเรียนรู้ 2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารและจัดการศึกษา ความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลทำให้การบริหารจัดการศึกษาไทย ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขันและความมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้น กระบวนการบริหารจัดการการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้การบริหารจัดการองค์กรเกิดผลดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ชนิตา ปากหวาน, 2565)

งานวิชาการเป็นงานหลักในการบริหารสถานศึกษาและถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษารวมถึงเป็นด้านที่มีการประเมินมาตรฐานจากสำนักงานประเมินมาตรฐานการศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ระบบบริหารคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ (นงนุช ชะมะที, 2566) โดยต้องจัดทำสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น ประกอบกับจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 กล่าวคือ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้สถานศึกษาต้องบริหารการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงคิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือการมีส่วนร่วมประสานงานกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งบุคลากรในโรงเรียนผู้ปกครองชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) หากได้รับความร่วมมือจากทุกองค์กร สถานศึกษาจะสามารถพัฒนางานวิชาการได้เป็นอย่างดีและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการบริหารงานวิชาการ (Best Practice) เป็นวิธีการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การบริหารจัดการระบบคุณภาพเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลระบบบริหารจัดการที่ได้รับการยอมรับว่าพัฒนาองค์กรให้มีผลการดำเนินการ

ที่เป็นเลิศ โดยอิงแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) มาพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้มีวิธีปฏิบัติและผลการดำเนินการในระดับมาตรฐานโลก เนื่องจากระบบดังกล่าวมีพื้นฐานทางด้านเทคนิคและกระบวนการตัดสินรางวัลเช่นเดียวกับรางวัลคุณภาพแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award-MBNQA) ซึ่งเป็นต้นแบบรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่หลายประเทศทั่วโลกนำไปประยุกต์โดยเรียกชื่อแตกต่างกันไป ส่วนประเทศไทยเรียกรางวัลนี้ว่า Thailand Quality Award (TQA) ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินการประเมินคือสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติในด้านการศึกษามีการนำแนวทางดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในองค์กรสถาบันและสถานศึกษาโดยได้กำหนดเกณฑ์ด้านการจัดการศึกษาเพื่อผลงานที่เป็นเลิศ (Baldrige Education Criteria for Performance Excellence) เพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานและปรับใช้ในวงการศึกษาเพื่อการปรับปรุงของโรงเรียนโดยยึดหลักการดำเนินงานเชิงระบบเพื่อผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นหน่วยงานที่บริหารและจัดการศึกษาให้บริการด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นปฐมวัยระดับชั้นประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 220 โรงเรียน โดยได้กำหนดพันธกิจหลักที่สำคัญในการดำเนินงาน คือ ส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียนให้มีศักยภาพในการแข่งขันและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและทักษะที่จำเป็นต่ออนาคตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญในการพัฒนางานวิชาการด้านคุณภาพของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถที่เป็นเลิศสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตามเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งมีอัตราการแข่งขันค่อนข้างสูง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2566) แต่อย่างไรก็ตามผลการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 ยังประสบปัญหาด้านงานวิชาการเนื่องจากนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ผู้เรียนยังไม่ได้รับการพัฒนาได้เต็มศักยภาพและไม่สามารถยกระดับคุณภาพของผู้เรียนได้เต็มที่ ส่งผลให้การสอบเข้าศึกษาต่อยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น มีครูไม่ครบชั้นเรียนขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน รวมถึงปัญหาของสถานศึกษาและบุคลากรภายในสถานศึกษาส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการบริการงานวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนด้านบุคลากรทางการศึกษาต้องมีการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความสามารถในการจัดประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพตามหลักสูตรกำหนด โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้ห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนามุ่งสู่มาตรฐานวิชาชีพและมีวิทยฐานะสูงขึ้นที่สอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียน

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาในสถานะที่มีการแข่งขันทางการศึกษาสูง และพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาให้บรรลุเจตนารมณ์และเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาทุกระดับมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศ มีคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและความคิดหวังของสังคม สามารถต่อยอดองค์ความรู้ในการบริหารงานด้านวิชาการให้มีศักยภาพในการแข่งขันสู่เวทีสากลและสถานศึกษาได้นำแนวทางที่ได้ไปประยุกต์ใช้โดยเทียบเคียงให้เหมาะสมกับบริบทการบริหารจัดการของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลกสามารถแข่งขันกับนานาประเทศในเวทีโลกได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.2 เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารสู่การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3.2 ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบวิธีผสม (Mixed Method) มีระยะการวิจัยประกอบด้วย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6) ด้านการแนะแนวการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียน 4) การมุ่งเน้นบุคลากร 5) กระบวนการดำเนินการ 6) การ

วัดผล การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ จากนั้นนำองค์ประกอบที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม และหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้วยการเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งพบว่า มีข้อคำถามที่ใช้ได้ จำนวน 85 ข้อ และไม่มีข้อคำถามที่ต้องถูกตัดทิ้งหรือปรับปรุง จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) พบว่า แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.417-0.680 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.975 ส่วนแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.540-0.858 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.991 จากนั้นนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 338 คน หลังจากนั้นจึงนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และแปลผลโดยใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ตามคุณสมบัติที่มีการกำหนดไว้ คือ 1) เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทย (Thailand Quality Award : TQA) หรือรางวัลที่เทียบเคียงกับรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทย 2) เป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า OBEC AWARDS และ 3) มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน โดยได้รับรางวัลที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการไม่ต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษาโดยสถานศึกษาต้นแบบ โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 6 คน ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ หลังจากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ทำการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความ
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด
เขต 1 โดยรวม

การบริหารงาน วิชาการสู่ความ เป็นเลิศของ โรงเรียน ประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ดำเนินงาน		
1. ด้านการพัฒนา หลักสูตร สถานศึกษา	4.12	0.66	มาก	4.81	0.39	มากที่สุด	0.16	2
2. ด้านการพัฒนา กระบวนการ เรียนรู้	4.24	0.48	มาก	4.74	0.42	มากที่สุด	0.11	4
3. ด้านการวัดผล และประเมินผล	4.19	0.65	มาก	4.78	0.42	มากที่สุด	0.13	3
4. ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	4.06	0.95	มาก	4.84	0.36	มากที่สุด	0.18	1
5. ด้านการนิเทศ การศึกษา	4.26	0.46	มาก	4.72	0.46	มากที่สุด	0.11	4
6. ด้านการแนะ แนวการศึกษา	4.30	0.50	มาก	4.68	0.47	มากที่สุด	0.08	6
7. ด้านการพัฒนา ระบบประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.36	0.48	มาก	4.65	0.47	มากที่สุด	0.07	7
เฉลี่ยโดยรวม	4.22	0.60	มาก	4.75	0.43	มากที่สุด	0.12	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความ
เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุก
ด้าน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ($\bar{X} = 4.75$,

S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และการลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยเรียงลำดับของความสำคัญจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.18$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.16$) ด้านการวัดผลและประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.13$) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ ด้านการนิเทศการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.11$) ด้านการแนะแนวการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.08$) และ 7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.07$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 สรุปผลการสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อใช้เป็นแนวทางทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	แนวทางการพัฒนา
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ของการจัดทำหลักสูตร
	1.2 สถานศึกษาดำเนินการวางแผนเชิงกลยุทธ์และปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
	1.3 สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยคำนึงถึงการพัฒนาศักยภาพตามบริบทและความแตกต่างเฉพาะบุคคล
	1.4 สถานศึกษาประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรอย่างเหมาะสม
	1.5 สถานศึกษาพัฒนาครูให้มีความเข้าใจและสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
	1.6 สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน
	1.7 สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่มีคุณภาพ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และความต้องการของชุมชนในบริบทที่มีการแข่งขันสูง
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้
	2.2 สถานศึกษาจัดทำแผนกลยุทธ์ที่เชื่อมโยงกับการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
	2.3 สถานศึกษาจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนและบริบทเฉพาะบุคคลเป็นศูนย์กลาง

การบริหารงานวิชาการ สู่ความเป็นเลิศ	แนวทางการพัฒนา
	2.4 สถานศึกษาส่งเสริมการสะท้อนคิดและประเมินผลกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
	2.5 สถานศึกษาพัฒนาครูด้านเทคนิคการสอนและการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา
	2.6 สถานศึกษาจัดตารางเรียน จัดทำระบบ ICT และพื้นที่เรียนรู้ให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้
	2.7 สถานศึกษาติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เป็น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการประเมินเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
	3.2 สถานศึกษาใช้ผลการประเมินเป็นเครื่องมือกำกับและขับเคลื่อนแผนกลยุทธ์
	3.3 สถานศึกษาวัดและประเมินพัฒนาการผู้เรียนอย่างรอบด้านตามศักยภาพ
	3.4 สถานศึกษาจัดการข้อมูลการประเมินอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา
	3.5 สถานศึกษาใช้ข้อมูลการประเมินครูเพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
	3.6 สถานศึกษาประเมินการจัดการเรียนรู้ ทรัพยากร และแผนการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
	3.7 สถานศึกษามีการชี้วัดความสำเร็จด้วยผลสัมฤทธิ์ ความพึงพอใจ และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.1 ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายและขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
	4.2 สถานศึกษาดำเนินงานวิจัยเชิงพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา
	4.3 สถานศึกษาดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน เช่น การวิจัยในชั้นเรียนและการพัฒนาสื่อการเรียนรู้
	4.4 สถานศึกษาจัดการความรู้จากงานวิจัยเพื่อใช้ในการปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
	4.5 สถานศึกษาส่งเสริมครูให้มีทักษะการวิจัยและร่วมวิจัยผ่านชุมชนวิชาชีพ (PLC)
	4.6 สถานศึกษาส่งเสริมการทำวิจัยเพื่อพัฒนาระบบงานด้านการบริหารและสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานวิชาการ สู่ความเป็นเลิศ	แนวทางการพัฒนา
	4.7 สถานศึกษาจัดทำเอกสารผลการวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและคุณภาพครู สามารถนำผลงานวิจัยในสถานศึกษาเผยแพร่เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้เรียน ครู และชุมชน
5. ด้านการนิเทศ การศึกษา	5.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีเป้าหมายและกรอบของการนิเทศที่ชัดเจนและส่งเสริมแรงจูงใจในการพัฒนาครู
	5.2 สถานศึกษาดำเนินการนิเทศให้สอดคล้องกับเป้าหมายและมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน เน้นการมีส่วนร่วมของครู
	5.3 สถานศึกษานิเทศโดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน
	5.4 สถานศึกษาใช้ข้อมูลจากการนิเทศวางแผนพัฒนาครูรายบุคคลอย่างเหมาะสม
	5.5 สถานศึกษาส่งเสริมการสะท้อนคิดและให้คำแนะนำเชิงพัฒนาแก่ครูอย่างต่อเนื่อง
	5.6 สถานศึกษาบริหารแผนการสอนและการจัดการห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
	5.7 สถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีสอนอย่างสร้างสรรค์ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมาย
6. ด้านการแนะแนว การศึกษา	6.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานแนะแนวอย่างต่อเนื่องและจริงจัง
	6.2 สถานศึกษาจัดทำแผนแนะแนวให้สอดคล้องกับเป้าหมายและศักยภาพของผู้เรียน
	6.3 สถานศึกษาดำเนินงานแนะแนวอย่างครอบคลุมทั้งด้านอารมณ์ สังคม การเรียน และอาชีพ
	6.4 สถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนเพื่อปรับแผนพัฒนารายบุคคลอย่างเหมาะสม
	6.5 สถานศึกษาพัฒนาครูแนะแนวและครูผู้สอนให้มีทักษะด้านการแนะแนวอย่างเหมาะสม
	6.6 สถานศึกษามีระบบงานแนะแนวพร้อมคู่มือและระบบฐานข้อมูลรายบุคคลที่ชัดเจน
	6.7 สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตนเอง วางแผนชีวิตได้อย่างเหมาะสม
7. ด้านการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	7.1 ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายและโครงสร้างเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา
	7.2 สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมีตัวชี้วัด (KPI) ที่ชัดเจน

การบริหารงานวิชาการ สู่ความเป็นเลิศ	แนวทางการพัฒนา
	7.3 สถานศึกษามุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้และความพึงพอใจของผู้เรียน
	7.4 สถานศึกษาจัดการความรู้จากการประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา
	7.5 สถานศึกษาให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำ SAR และวางแผนพัฒนารายบุคคล (IDP) จากผลการประเมิน
	7.6 สถานศึกษามีระบบฐานข้อมูลงาน การติดตามงาน และกำกับแผนโครงการอย่างเป็นระบบ
	7.7 สถานศึกษามีผลการประเมินทั้งภายในและภายนอกมีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน

หลังจากได้แนวทางทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประเมินโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน รายละเอียด ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	การแปรผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.69	0.46	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.74	0.43	มากที่สุด	4.83	0.38	มากที่สุด
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.71	0.44	มากที่สุด	4.74	0.48	มากที่สุด
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.66	0.52	มากที่สุด	4.77	0.46	มากที่สุด
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.69	0.50	มากที่สุด	4.86	0.27	มากที่สุด
6. ด้านการแนะแนวการศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด	4.80	0.40	มากที่สุด
7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.66	0.52	มากที่สุด	4.74	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ยโดยรวม	4.70	0.47	มากที่สุด	4.78	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 การพัฒนาแนวทางทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้แก่ ด้านการพัฒนา

หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.47) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.42)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจุบันหลายสถานศึกษาพยายามประยุกต์ใช้แนวคิดการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ (Total Quality Management: TQM) มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพทางด้านวิชาการที่สูงขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองที่มีการแข่งขันทางด้านวิชาการที่สูงขึ้น เช่น การสอบเข้าเรียนต่อ การสอบแข่งขันวิชาการประเภทต่างๆ และยังแสดงถึงความมุ่งมั่นของผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนคุณภาพทางวิชาการอย่างเป็นรูปธรรม โดยการสร้างเครือข่าย และเปิดโอกาส ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล และนำมาสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยาภรณ์ ภูกลาง (2564) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผล และงานวิจัยของ ชนมพรรษ เทียมดวงแข (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผล ประเมินผล ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาและด้านการพัฒนา และใช้ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามลำดับ

6.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ประถมศึกษาเป็นไปตามแนวปฏิบัติหรือนโยบายของการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับอภิวินัย จันทรสม (2563) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพผลการศึกษาพบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และการนิเทศการศึกษา

6.3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานวิชาการมา วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึง สภาพการดำเนินงานและความต้องการในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ว่ามีปัญหา และต้องการพัฒนาด้านใดมากที่สุด โดยพบว่าด้านที่มีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) มากเป็น ลำดับที่ 1 คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามลำดับ กล่าวได้ว่า โรงเรียนมีปัญหาและต้องการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษามากที่สุดตามที่กล่าวข้างต้นอาจเพราะด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ช่วยให้ครูและผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้อย่างมีหลักฐาน รวมถึง สามารถนำไปพัฒนานวัตกรรมหรือรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนในแต่ละ โรงเรียน ช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ดีขึ้น

6.4 แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ซึ่งได้จากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) แล้วนำมาสังเคราะห์ ยกร่างเป็นแนวการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 49 แนวทาง ตามองค์ประกอบหลักการบริหาร วิชาการสู่ความเป็นเลิศผนวกเข้ากับการบริหารงานวิชาการ จำแนกเป็น 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล 4) ด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6) ด้านการแนะแนวการศึกษา และ 7) ด้าน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งแต่ละด้านมี 7 แนวทาง และผลการประเมิน แนวการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ทั้งหมดล้วนเป็นผู้มีความรู้และความ เชี่ยวชาญ รวมถึงมีประสบการณ์ ในการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น ต่างมีความเห็นว่า แนวทางมีความ เหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุดทุกแนวทางและเห็นว่าการบริหารงานวิชาการทุกด้านและทุกขั้นตอน ควรยึดแนวคิดการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ (Total Quality Management: TQM) ประยุกต์ใน การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาให้สถานศึกษามุ่งสู่ความเป็นเลิศ รวมถึงสามารถช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการผลักดันให้โรงเรียนประถมศึกษามุ่งสู่ความ เป็นเลิศทางวิชาการได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยมีรายละเอียดของการพัฒนาแนวทาง ดังนี้

1) หลักการการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ให้มีการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2) วัตถุประสงค์

2.1) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.2) เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3) แนวทางการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 49 แนวทาง ตามองค์ประกอบหลักการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ผสมผสานกับการบริหารงานวิชาการ จำแนกเป็น 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล 4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6) ด้านการแนะแนวการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งแต่ละด้านมี 7 แนวทาง

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 โรงเรียนควรศึกษาสภาพและบริบทของตนเอง แล้วนำแนวทางไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 7 ด้าน 49 แนวทางปฏิบัติ โรงเรียนจึงควรคัดเลือกเฉพาะแนวทางที่มีความเหมาะสมกับสภาพและบริบท เนื่องจากแต่ละโรงเรียน มีแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่ไม่เหมือนกัน

8.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมให้โรงเรียนประถมศึกษานำแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้โรงเรียนได้ดำเนินการบริหารจัดการงานวิชาการและพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผู้บริหารและโรงเรียนที่ดำเนินการพัฒนาตามแนวทางการบริหารงานวิชาการควรมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์

พันธกิจ และเป้าหมายในการดำเนินงานชัดเจน เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม

8.2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่น เกิดความจริงและต่อเนื่อง ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

8.2.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยการจัดทำแผนการพัฒนามาตรฐานการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในระดับเขตพื้นที่การศึกษาในการช่วยเหลือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และให้การสะท้อนผลการดำเนินโครงการของโรงเรียนในสังกัด โดยคำนึงถึงการบริหารงานวิชาการตามขั้นตอนของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศทั้ง 7 ด้าน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในระดับอื่น เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

8.3.2 ควรศึกษาความมีประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศกับสถานศึกษาเพราะจะทำให้สถานศึกษามีรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่ดีและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการสามารถเทียบเคียงกับระดับมาตรฐานสากล หรือมาตรฐานการศึกษาระดับโลกได้ กล่าวคือ เป็นการสร้างรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 และเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาไทยสามารถก้าวเข้าสู่ประชาคมโลกอย่างมีศักยภาพ

8.3.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการในระดับประถมศึกษา เช่น การใช้ระบบการจัดการเรียนรู้ (LMS) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย AI หรือระบบการติดตามและประเมินผลแบบเรียลไทม์ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการเรียนรู้ของผู้เรียน

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **โครงการยกระดับคุณภาพครูและผู้บริหารสถานศึกษาทั้งระบบ ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ปิงงบประมาณ 2553-2555**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ชนิดา ปากหวาน. (2565). **การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- นงนุช ชะมะที. (2566). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566. ร้อยเอ็ด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะครู. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.